

Македонска академија на науките и уметностите - МАНУ
Бул. „Крсте Мисирков“ бр. 2, 1000 Скопје
Тел.: + 389 02 3 235 400; Факс: + 389 02 3 235 500
e-mail: manu@manu.edu.mk

Македонската академија на науки и уметности има чест да ве покани на предавањето, кое во вторник на 7 април, 2026, од 13:00 часот во амфитеатарот на МАНУ ќе го одржи д-р Игор Радев на тема:

ЖАНРОВИТЕ НА КЛАСИЧНАТА КИНЕСКА ПОЕЗИЈА

Класичната кинеска поезија претставува еден од главните поетски изрази во рамките на светската литература, со документирано почетоци од некаде XI век п.н.е. Таа може да се дефинира како оној вид на поетско творештво, кое е изразено на класичен кинески јазик и се придржува на строго дефинирани форми, односно, жанрови, со ним својствена просодија. Древнокинескиот (古漢語: кǔ хǎн јǔ), а воедно и класичниот кинески јазик (文言文: wén јián wén) како лингвистички носител на поезијата во голема мера ги определува нејзините просодиски особини. Станува збор за типичен изолативен јазик со крајна аналитичност, чии зборови не познаваат какви било морфолошки измени и се во главно еднословни, при што граматичкото значење се образува, пред сè, преку синтактички и контекстуални средства, додека фонолошки се одликуваат со тоналност, а во пишан облик се изразува преку кинеското писмо (漢字: хǎн цǐ), кое е од логографски тип.

Постојат шест основни жанрови на класичната кинеска поезија:

- 1) 詩 (шǐ), односно: „класични песни“, „песни по класичен образец“ – ова е најраспространетата поетска форма во историјата на кинеската литература, која се одликува, пред сè, со ползување на подеднаков број на слогови по стих, а стиховите се распределени по строфи чија должина зависи од метричката стапка. Најстар пример на овој поетски облик е древната *Книга на песните* (詩經: Шǐ Цǐнǐн). Просодијата на овој тип песни се гради со помош на ритмичко подредување на тонот на зборовите со стихот во содејство на неговата должина, а се користи и рима. Постојат многу подвидови на овој поетски жанр.
- 2) 詞 (cí), односно: „песнопенија“ – својствено за ‘cí’ (詞) поезијата е тоа што песните од спомнатиов вид се градат на тој начин што стиховите се вметнуваат во готови рамки поставени од дадени мелодии, напеви, на веќе постоечки песни, при што, за разлика од шǐ’ (詩) поетската форма, стиховите во песната не се рамнословни, но сепак се фиксни. Сложената тонална метрика заедно со римите се определени во однос на мелодиите, кои треба да бидат „пополнети“, та за секоја поединечна мелодија се случува да има по неколку типа метрички стапки.
- 3) 曲 (qū), односно: „припеви“, „арии“ – и тука имаме прикачување на разносложни стихови во фиксни тонални метрички стапки и рими на веќе постоечки мелодии. Разликата е во тоа што при одредени околности бројот на слогови во даден стих може да се зголеми, но без да се смени метричката структура. Исто така, репертоарот на мелодии што служи како основа за ‘qū’ (曲) поезијата е различен од оној за ‘cí’ (詞) формата. Особеност за овој жанр е што најчесто бил користен во драмски остварувања.
- 4) 賦 (fù), односно: „распеви“, „рапсодии“ – оваа поетска форма во очите на класичната кинеска книжевна теорија стои на границата помеѓу поезијата и прозата, од причина што спомнатиов тип на поетски остварувања бил предвиден само за рецитирање, но не и за пеење со музичка придружба, додека стиховите може да се римуваат, но и да се изменуваат со прозен текст.
- 5) 騷 (cāo), односно: „елегии“ – станува збор за подражавање на стилот исползуван од страна на древниот поет Чју Јуэн (屈原; 343-278 п.н.е.) во неговата прочуена поема *Скрб разделна* (離騷: Лǐ Cāo), која е напишана во шестосложни стиховни парови, при што обично двата члена од парот се разделени со извик.
- 6) 樂府 (yuè fǔ), односно: „балади“ – станува збор за поетски жанр со потекло од народниот мелос за време на династијата Хан (漢: 206 п.н.е.-220 н.е.), чии песни изворно биле фиксирани со стриктни метрички стапки за мелодиите од народното творештво и биле предвидени за музичка изведба, но подоцна музичко-сценскиот аспект постепено бил занемаруван.